

Klimagruppen i Rotary Distrikt 2260 – kort historikk 2009 -2019

HKJ 1 okt 2020

Bakgrunn

I 2007 varslet FNs Klimapanel og de ledende fagmiljøene i verden store og alvorlige klimaendringer med hyppigere hetebølger, mer tørke, flom og villere vær dersom vi ikke får redusert klimagassutslippene og avskogingen. Mange av de fattigste områder i verden vil bli rammet sterkt. Ingen enkelttiltak vil løse utfordringene, utfordringen måtte møtes av verdens nasjoner, virksomheter, organisasjoner og enkeltmennesker. Med sine mange klubber kunne Rotary yte et viktig bidrag.

Skedsmokorset RK opprettet i 2008 en egen klimagruppe med formål å formidle kunnskap og arbeide med holdningsskapende tiltak innad i Rotary og i lokalsamfunnet, igangsette klimarelaterte prosjekter, og arbeide for at Rotary International igangsetter større klimaprojekter. Skulle vi få til tellende prosjekter måtte flere klubber med. Etter initiativ fra klubben, ble det etablert et samarbeid mellom åtte klubber på Nedre Romerike januar 2009 knyttet opp mot Assisterende Guvernør i Område G, som da var Magne Yndestad.

Klimagruppen ble ledet av Henry Kjell Johansen frem til 1 juli 2019. Da overtok Svein Fikke, Lørenskog RK, formannsvervet. I hele perioden har representanter fra klubbene Lillestrøm, Lørenskog, Lørenskog Vest, Nittedal, Skedsmo Nord, Skedsmokorset, Strømmen og Sørumsand møttes 7 til 9 ganger i året med å utarbeide prosjektforslag og gjennomføre vedtatte prosjekter. (Bilde fra møte 2018)

Formålet

Strategien de første 11 årene var firdelt. Det skulle etableres prosjekter og aktiviteter innen:

- **Klimakonferanser og informasjonsmøter**
Fokusere på lokale utfordringer som kommuner og innbyggerne har med å nå klimamålene
- **Grønt Flagg i skolen**
Styrke undervisningen innen miljø og klima i skolen
- **Solceller til strømløse landsbyer**
Prosjekter mot familier med skolebarn i Sør-Afrika
- **Fremme klimaprojekter i Rotary**
Synliggjøre klimaprojekter – øke interessen nasjonalt og internasjonalt

Noen eksempler på arrangementer og prosjekter Klimagruppen har gjennomført nevnes kort under. Omtalene dekker ikke alt forberedende arbeid og oppfølging av aktivitetene, og alle de som bidro med omtaler, publisering og foredrag i en rekke klubber. Noen av ildskjelene fra Skedsmokorset RK er navngitt. Medlemmer fra andre rotaryklubb har også gitt vesentlige bidrag.

Klimakonferanser og informasjonsmøter

9 okt 09: Konferanse i Skedsmo Samfunnshus: **Kan Nedre Romerike bli ledende i klimavennlig utvikling**

Ordførere fra fire kommuner deltok i panel-diskusjonen. Konferansen fikk betydning for utviklingen av kommunenes utbyggingsplaner RB hadde bred omtale

17 feb 2011 inviterte Klimagruppen lokalpolitikere og faglige miljøer i seks kommuner til Kunnskapsbyens Hus der tema var: **Et energieffektivt og bærekraftig bygd miljø på Nedre Romerike** Målet var å inspirere til samarbeid om kompetanseutvikling. Seks ordførere/vara deltok.

Romerikes Blad omtalte seminaret på en hel førsteside og med artikkel inne i bladet.

12 mars 2013: Seminar i Kunnskapsbyens Hus om Grønt Flagg-prosjekter i skolene.

Miljøsertifisering av skoler på Nedre Romerike. Bl.a. deltok ordførere fra Romerike og fagleder fra fylkeskommunen. Elever fra Åsenhagen skole imponerte stort. Skolen hadde oppnådd Grønt Flagg-sertifisering.

5 juni 2014: Miniseminar om Grønt Flagg på Åsen skole som markerte godkjent sertifisering. 3. kl på Åsen skole laget imponerende miljøshow.

29 okt 2014: Oppstartseminar for Grønt Flagg--sertifisering av skoler og barnehager på Romerike i Lørenskog rådhus i samarbeid med FEE Norway. Enova og ROAF

20 okt 2016: Seminar om **Digitalisering og miljøtiltak i bygg, anleggs- og entreprenørsektoren** i Sørums rådhus med deltakelse av fagfolk fra en rekke kommuner og bedrifter. Arrangert sammen med Sørums Næringsforum.

17. april 2018: Infomøte i Lørenskog Rådhus sammen med LPU om erstatning av oljefyrer: **Miljøvennlig oppvarming av bygninger og boliger.** 50 deltakere fikk nyttig informasjon.

8 mai 2019: Infomøte om **Solstrøm og solvarme for boliger og mindre bygg** i Lørenskog rådhus. Konkurransedyktige løsninger, støtteordninger og regelverk ble presentert. LPU var medarrangør.

30 okt 2019: Klimagruppen bisto ved Områdemøtet i Skedsmo samfunnshus der Dag Hessen foredro for 190 fremmøtte om **Klodens tilstand – Er det lys i tunnelen?** Skedsmokorset RK og Nittedal RK hadde ansvaret for arrangementet og kakesalg

Grønt Flagg i skolen

Grønt Flagg er en internasjonal miljøsertifiseringsordning der skoler som gjennomfører et godkjent seks måneders opplærings- og prosjektopplegg får et grønt flagg som kan heises i skolegården. Ved overrekkelsen organiseres en seremoni med representanter fra kommunen og pårørende til stede. Prosjektene ble gjennomført med støtte fra FEE Norway

Klimagruppen initierte pilotprosjekter ved skoler og informerte myndigheter og skoler om opplegget. De første pilotprosjektene ble gjennomført ved Åsenhagen skole der Anne Soltveit var rektor. Hun arrangerte **En annerledes dag** der flere skoler kunne konkurrere bl.a. om å lage modeller for grønn energi og gi presentasjoner.

Det ble også samarbeidet med et EU-program om pedagogisk læremateriell for barneskolen.

I Lørenskog førte initiativene til at kommunen vedtok at alle skoler og barnehager skulle gjennomføre en Grønt Flagg-sertifisering. Bildet viser tidligere ordfører A Tovan under flaggheiseseremonien i en barnehage. I Skedsmo kommune ble ordførerens forslag i 2019 om obligatorisk Grønt Flagg nedstemt. Med Lillestrøm kommune åpnes mye muligheter.

Åsenhagen skole lagde et show som ble fremført på Distriktskonferansen i 2012 og på seminaret i 2013. Åsen skole hadde bl.a. forestilling på miniseminaret i 2014.

Det ble laget pamfletter og en fyldig brosjyre i des. 2016 som listet nødvendig info og erfaringer om hvordan skoler og barnehager skulle gå frem for å starte Grønt Flagg-prosjekter. Denne ble delt ut til skolemyndigheter og skoler i ni kommuner på Romerike. FEE Norway vil også bruke den. I tillegg er det gjennomført mange orienteringer mot skolemyndigheter og skoler.

Solcelleprosjekter i Sør-Afrika - EISol

Rundt en milliard mennesker var uten elektrisitet. FN uttalte at det er vanskelig å løfte folk ut av dyp fattigdom uten strøm til lys, radio/TV, mobiltelefon for utdanning, kommunikasjon og arbeid.

Klimagruppen ble inspirert av Kirkens Nødhjelp som hadde gjennomført solcelleprosjekter i Afghanistan. I Rotary må vi jobbe sammen med en klubb i nærheten av den landsbyen vi skal hjelpe. I tillegg er det nødvendig å ha en stedlig aktør som arbeider med solcellesystemer. Vi inngikk samarbeidsavtaler med Kirkens Nødhjelp, først i Afghanistan, så i Rwanda deretter i Mali. Men alle måtte oppgis bl.a. på grunn av krigshandlinger. Vi etablerte så et samarbeid med Solenergi uten grenser i Oslo som hadde etablert forbindelser til leverandøren Solar Vision i Polokwane i nordøstlig del av Sør-Afrika. Firmaet var opprinnelig etablert av det norske REC, senere overtatt av afrikanerne. En meget aktiv rotaryklubb i Polokwane ble en viktig samarbeidspartner som sammen med Solar Vision gjorde det mulig å styre prosjektene trykt fra Norge uten administrative utgifter.

Det er gjennomført EISol-prosjekter i fire landsbyer og et evalueringsprosjekt og en inspeksjonsreise i Limpopo-provinsen. Kort fortalt:

EISol I: I **Thlatlaganya** fikk 50 familier høsten 2012 hver et 75 watts Solar Home Systems (SHS) med tre taklys, ett kraftig utelys og 12Volts, radio og uttak for mobiltelefon, ol. Ni klubber på Romerike deltok. Klubbene og vårt Distrikt bidro med nær kr 200 000.

Foran tavlen i bildet står direktør Jakes med to medarbeidere fra Solar Vision og presidenten i RC of Polokwane, Ursula Moodie. Disse var også med i de andre prosjektene. Hver husstand betaler en avgift subsidiert av myndighetene på ca. kr 20 per måned med garanti for service i 20 år.

EISol II: I 2014 fikk 37 familier i landsbyen **Nobody New Stands** SHS-anlegg. Her ble installert fire taklys og to utelys. Det øker tryggheten når de må ut. Både to- og fribente kan utgjøre en trussel. Solcellepanelene ble tatt inn om kvelden for ikke å bli stjålet. Radioen som innngår, er viktig for å kunne følge med på undervisningsprogram som myndighetene sender.

Ca kr 140 000 ble skaffet tilveie med bidrag fra vårt Distrikt, NORFO og klubbene. Vi fikk ikke støtte fra Global Grants da TRFs regler ble tolket snevert.

Henry Kjell Johansen ble invitert til RC of Polokwane i feb 2015 og fikk besøke landsbyene som hadde fått SHS-anlegg. Familiene var meget fornøyd med anleggene. Det ble laget en video uten kostnader for Rotary, se kortversjonen eller en lengre versjon under:

<https://www.youtube.com/watch?v=IDdJZGU-jlU> eller <https://www.youtube.com/watch?v=6m4OcNoGFVo>

Det enestående samarbeidet med RC of Polokwane, Solar Vision, myndighetene der og vårt Distrikt har sikret vellykket gjennomføring. Herman Stabells evne til å finne rotarymidler må nevnes.

EISol III: 47 familier med skolebarn i landsbyen **Mogaladi Park** fikk SHS-anlegg ferdigstilt i årsskiftet 2015/16.

Fra Distrikt 2260 deltok 14 klubber. Med bidrag fra distriktet, klubbene, RC of Polokwane og en sommerstudent ble det samlet inn kr 241 000 til prosjektet.

Evaluering av EISol-prosjektene

Monika Mannes tok en Master Med Mening ved NMBU på Ås. Det ble gjennomført feltarbeid i Sør-Afrika i jan 2017. Klimagruppen støttet mentor Thomas Fernando, Solenergi uten grenser, som deltok på reisen.

Konklusjon var at EISol-prosjektene hadde gitt økt trygghetsfølelse, bedret økonomi og bedre utdanning. Brukerne var meget fornøyde. De fikk en god oppfølging fra Solar Vision. Resultatene ble presentert på Distriktskonferansen i 2017.

EISol IV: I landsbyen **Solly Park** fikk 45 familier med skolebarn installert 100 watts SHS i desember 2018.

Bidrag fra 10 klubber, fra vårt Distrikt, bedrifter og private i tillegg til PC of Polokwane og Solenergi uten Grenser beløp seg til kr 216 000. Det viste seg vanskelig å få støtte fra næringslivet til prosjekter i Afrika.

Det er laget fylldige rapporter for hvert prosjekt både på norsk og engelsk samt en del PowerPoint-presentasjoner. Det er holdt foredrag om prosjektene i alle deltakende og noen andre klubber. Alle prosjektene har blitt omtalt i Rotary Norden og på distriktets og klubbenes hjemmesider.

Fremme av klimaprojekter i Rotary

Flere ønsket at Rotary engasjerte seg med tyngde i klimaprojekter. På Rotary Institute i 2011 fremmet de finske guvernørene dette som et område Rotary skulle satse på etter End Polio. Videre anbefalte lederen for FNs klimapanel på et møte i Oslo at Rotary engasjerte seg i solcelleprosjekter i områder der folk var uten strøm. Klimagruppen bestemte seg for å yte sin skjerv for å få til større programmer i Rotary-regi. Vi ville presentere våre prosjekter bredt, også internasjonalt.

Det første internasjonale initiativet på klubbnivå var *The Sustainability Trust*. Det hadde egen hjemmeside der også våre prosjekter ble presentert. Så i 2017 godkjente Rotary International *Environmental Sustainability Rotarian Action Group (ESRAG)* som Klimagruppen har kontakt med.

Endelig i 2020 besluttet TRF å opprette et nytt fokusområde kalt *Supporting the Environment*. Nå kan også våre internasjonale klimarelaterte prosjekter få støtte fra Global Grants som kan gi vesentlig større bidrag.

Klimagruppen har presentert sine prosjekter på alle Distriktskonferanser med foredrag eller under House of Friendship. Vi har også hatt stands på to RI Conventions og RI Institutes. Direkte kontakt med to RI-Presidenter ble etablert.

Det er laget en rekke brosjyrer og roll-ups på engelsk og flere omtaler på norsk. Alle større prosjekter er omtalt på Distriktets hjemmeside, i Rotary Norden og gjennom flere reportasjer i RB. En flott hjemmeside med blogg ble laget. Etter hvert ble den hacket og ødelagt.

RIP Gar Gary

Åsenhaugen skole på Distriktskonferanse

Kalyan Banerjee